

HRVATSKI VOJNIK

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
9 771 330 5000003
0 1 1 0 9

RAZGOVOR

BRANKO VUKELIĆ

MINISTAR OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

BORBENO OKLOPNO VOZILO PATRIA

I PREKO NAJZAHTJEVNIJEG TERENA S LAKOĆOM

GOMBR

GARDIJSKA OKLOPNO-MEHANIZIRANA BRIGADA

Prvenstvo OSRH-a u
zimskim sportovima

PRIPADNICI BSD-a
NAJBROJNIJI I
NAJTROFEJNIJI

Neformalni sastanak
ministara obrane

ZA MIR I SIGURNOST
REGIJE, ALI I CIJELOG
SVIJETA

PJEŠAŠTVO U II. SVJETSKOM RATU

NOVOSTI IZ SVIJETA

Pripremio Domagoj VLADHOVIĆ

NEW DELHI

MARŠAL NA OPROŠTAJU

Indijska zračna baza Halwara bila je 6. ožujka mjesto svečanog umirovljenja indijskih zrakoplova MiG-23 BN. Lovci, njih 95, kupljeni su još 1980. i otada su bili u sastavu zrakoplovstva. Baza u Halwari, dom 221. eskadrile, posljednjih 27 godina jedina je u zemlji imala te zrakoplove. Letjeli su više od 154 000 sati. Na oproštaju je bio i zapovjednik indijskog ratnog zrakoplovstva, zrakoplovni maršal Fali Homi Major. Eskadrila će ubuduće biti modernizirana i opremljena lovциma SU-30.

KORAT

VJEŽBA NAD TAJLANDOM

Ratna zrakoplovstva Tajlanda, SAD-a i Singapura otpočela su 9. ožujka s vježbom Cope Tiger 2009. s namjerom obilježavanja petnaestogodišnje suradnje. Vježba će se održati u zračnom prostoru Tajlanda, a završit će 20. ožujka. Riječ je o velikom događaju: Amerikanci su doveli više od 1200 pripadnika USAF-a, marinaca i mornara. Tijekom vježbe održat će se niz simuliranih zračnih borbi. Otpočet će s manjim brojem zrakoplova, "jedan-na-jedan" ili "dva-na-dva", a na kraju će se sukobljavati skupine koje će dosezati i pedeset letjelica.

USAF

MINSK

TEST ZA ZAJEDNIČKI SUSTAV

Bjeloruski ministar obrane Leonid Malcev je 10. ožujka najavio jesensku veliku vježbu protuzračne obrane u kojoj će sudjelovati snage Rusije i njegove zemlje, a uključivat će više od 13 000 vojnika. Scenarij je odobrio predsjednik Bjelorusije Aleksandar Lukašenko. Vježba će pomoći isprobavanju zajedničkog sustava obrane,

koji su države uspostavile prošlog mjeseca. Sustav uključuje pet postrojbi Ratnog zrakoplovstva, 10 protuzrakoplovnih postrojbi, tehničku službu i logističku postrojbu. Zapovijedat će mu visokopozicionirani časnik, no još nije definirano iz koje će zemlje dolaziti, navodi ruska izvještajna agencija RIA Novosti.

SANTIAGO

MINISTRI PROTIV EMBARGA KUBI

U čileanskoj prijestolnici sastali su se 10. ožujka ministri obrane Brazila, Argentine, Čilea, Urugvaja, Venezuele, Bolivije i Ekvadora, te utemeljili Južnoameričko obrambeno vijeće. U njemu će ubuduće sudjelovati ministri 12 južnoameričkih država. Prvi proglaš Vijeće koji je jače odjeknuo bio je poziv SAD-ua ukine embargo Kubi, koji je na snazi

još od daleke 1962. godine. Bitni potez što ga SAD treba povući da bi imao dobre odnose s Južnom Amerikom jest promjena politike prema Kubi, rekao je brazilski ministar Nelson Jobim. Čileanac Jose Gonçalves dodao je kako u njegovoj zemlji vjeruju da u latinskoameričku zajednicu moraju biti integrirane sve zemlje tog područja.

TANGAIL

NESREĆA U BANGLADEŠU

Dvojica visokih časnika vojske Bangladeša poginula su u helikopterskoj nesreći, koja se dogodila 9. ožujka oko 160 km sjeverno od glavnog grada Dhake. Riječ je o general bojniku Rafiqulu Islamu i pukovniku Shadidu. Treći časnik koji se nalazio u letjelici, bojnik Saif, u kritičnom je stanju prevezan u bolnicu u Tangailu.

8

ZA MIR I SIGURNOST REGIJE, ALI I CIJELOG SVIJETA

U zagrebačkom hotelu Westin 5. i 6. ožujka održan je neformalni sastanak ministara obrane zemalja Jugoistočne Europe. Teme glavnog sastanka bile su: sigurnost u Jugoistočnoj Europi, proširenje broja zemalja u sklopu Američko-jadranske povelje, NATO-ova uloga u JI Europi, proširenje NATO-a te doprinos miru i stabilnosti kroz mirovne operacije i operacije rješavanja kriza

12

Veliki angažman u međunarodnim aktivnostima

Sudjelovanje u misiji ISAF njihova je redovita aktivnost, a upravo glavnina snaga, i to više od 150 pripadnika 13. HRVCON-a, dolazi iz sastava GOMBR-a. Iako pripadnici brigade imaju bogato iskustvo iz misija - neki su tamo išli i više puta - zapovjednik GOMBR-a napominje kako svoje vojnike uvijek upozorava da im posao koji obavljaju ne smije postati rutina

Hrvatska je učinila sve potrebno da postane članicom NATO-a. Poziv u članstvo nije samo dokaz naših vojnih sposobnosti, jer u NATO ne ulazi jedino vojska, nego i dokaz da je Hrvatska uznapredovala i razvila sve segmente svoga društva poput drugih demokratskih, razvijenih zemalja. To je veliko priznanje za hrvatsku državu, ali i veliko priznanje svim pripadnicima Oružanih snaga i djelatnicima Ministarstva obrane

Ulazak u NATO - potvrda napretka Hrvatske u cjelini

4

MORH I OSRH

- 10 BORBENO OKLOPNO VOZILO PATRIA**
I preko najzahtjevnijeg terena s lakoćom
- 15 11. PRVENSTVO OSRH-a U ZIMSKIM SPORTOVIMA**
Pripadnici BSD-a najbrojniji i najtrofejniji

VOJNA TEHNIKA

- 16 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 20 RAZVOJ PJEŠAŠTVA**
Pješaštvo u II. svjetskom ratu
- 23 ZRAKOPLOVSTVO**
Palubni borbeni avioni - Europa
- 24 MORNARICA**
Kraj Zumwalta? (I. dio)
- 25 VOJNA POVIJEST**
Flotne podmornice

MAGAZIN

- 26 PODLISTAK**
Grčka 1967.
- 28 DOMOVINSKI RAT**
Zapisi Borisava Jovića - memoarsko gradivo o suradnji JNA i srpskog vodstva u pripremi i provedbi agresije na Republiku Hrvatsku (IV. dio)
- 29 DUHOVNOST**
Čistoća hrmskoga prinosa
- 30 INFORMATOR**
Biblioteka, vremeplov, filmoteka, infokutak
- 31 IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Češka haubica

Ministar obrane RH,
Branko VUKELIĆ

Ulazak u NATO - potvrda

Hrvatska je učinila sve potrebno da postane članicom NATO-a. Poziv u članstvo nije samo dokaz naših vojnih sposobnosti, jer u NATO ne ulazi jedino vojska, nego i dokaz da je Hrvatska uznapredovala i razvila sve segmente svoga društva poput drugih demokratskih, razvijenih zemalja. To je veliko priznanje za hrvatsku državu, ali i veliko priznanje svim pripadnicima Oružanih snaga i djelatnicima Ministarstva obrane

Kako se odvija proces preustroja, kakva su iskustva nakon završetka obuke dragovoljnih ročnika, kako komentira brojne pohvale koje hrvatski vojnici dobivaju za svoje sudjelovanje u mirovnim misijama – to su neka od pitanja koja smo, uoči skorašnjeg ulaska Hrvatske u punopravno članstvo NATO saveza, što je ispunjenje jednog od prioritetnih vanjskopolitičkih ciljeva, postavili ministru obrane Branku Vukeliću.

Prošlo je malo više od godinu dana vašeg mandata kao ministra obrane. Što biste u sustavu obrane istaknuli kao najveće postignuće iz tog razdoblja?

U Ministarstvu obrane i Oružanim snagama RH u prošlim desetak godina na području preustroja i transformacije uložen je veliki trud i

da rad u Ministarstvu i Oružanim snagama bude transparentan, vidljiv i prepoznatljiv u javnosti. Hrvatsku vojsku, nastalu u Domovinskom ratu, javnost izuzetno cjeni i poštuje i ona ima vrlo visok ugled među hrvatskim građanima. To nam nameće i obvezu da budemo još dostupniji te da se sa svime što radimo još više približimo građanima koji kroz državni proračun i financiraju sve to što radimo. Osim približavanjem NATO savezu, na čemu se mnogo radi, zadovoljan sam i projektima opremanja i modernizacije koje smo nastavili, a neke i ubrzali.

Ovom prilikom želim istaknuti i svoje veliko zadovoljstvo brojnim pohvalama naših vojnika koje sam čuo i od dužnosnika NATO saveza i od drugih ministara obrane. Ono što se tijekom

Mi smo jedina zemlja koja nije članica NATO saveza, a koja u pojedinim misijama obavlja zadaće što zahtijevaju vrlo visoku razinu sposobnosti i stručnosti.

napretka Hrvatske u cjelini

napor. To je, uostalom, pridonijelo našem statusu kandidata za NATO članstvo i uvjeren sam, skorošnjem ulasku u punopravno članstvo Saveza. Kao novi čovjek na čelu Ministarstva obrane, htio sam pokrenuti neke procese za koje sam smatrao da nisu bili dovoljno izraženi. Ono što želim ponajprije spomenuti, ne kao najvažnije, ali kao vrlo bitno, jest da je ovo ministarstvo po svojoj naravi malo zatvoreniji sustav od nekih drugih ministarstava, a ja sam ga koliko je god to moguće želio i želim otvoriti javnosti. Za mene je vrlo važno

tih susreta posebno ističe jest visoka obučenost, motiviranost i profesionalnost hrvatskih vojnika. Upravo je to najveće bogatstvo i snaga Hrvatske vojske. Ponosan sam na to što Hrvatska, kao zemlja koja zna što znači biti u ratu i koja zna cijeniti mir, sudjeluje u očuvanju mira u brojnim misijama diljem svijeta. Gledajući s mog položaja, zadovoljan sam prošlom godinom i svime što je u njoj učinjeno. Naravno, uvjek ću istaknuti kako je izuzetno važno i to koliko su zadovoljni pripadnici Oružanih snaga, djelatnici Ministar-

To svjedoči i o sposobnosti i motiviranosti naših vojnika, ali i njihovoj obučenosti, educiranosti i sposobnosti brzog usvajanja novih znanja i vještina

Od presudnog je značenja da sva finansijska sredstva što ćemo uložiti u modernizaciju i opremanje uložimo na potpuno transparentan način, pri čemu mislim na provedbu postupaka nabave, ali i da tim ulaganjima damo šansu i hrvatskom gospodarstvu

ponajviše ovisi o meni i mojim suradnicima. Povljam, pomaci su vidljivi, no ove godine uložit ćemo dodatne napore i pokušati biti još bolji na tom području. MORH, koji s OSRH-om broji dvadesetak tisuća ljudi, od posebne je važnosti za našu zemlju i dužni smo biti prisutni u javnosti, dostupni i transparentni u svim procesima koji se provode. To više što smo iz državnog proračuna dobili velika sredstva građana Republike Hrvatske. Upravo to nas obvezuje da sve što radimo bude vidljivo i da se zna na koji se način troše sredstva i u koju svrhu. Programi i projekti koje pripremamo, offset programi koje provodimo otvorit će mogućnost i da pomognemo hrvatskom gospodarstvu, što me čini posebno zadovoljnim.

Najavljuje se godina štednje i odricanja. U kojem bi se to segmentu najviše moglo odraziti u vojnem sustavu?

Vojni sustav ne može biti izdvojeni otok. Ne možemo ne dijeliti sudbinu zemlje i ne podnijeti teret vremena obilježenog finansijskom krizom. Dakle, mi ćemo kao i svi ostali itekako štedjeti i ponašati se racionalno. To znači da ćemo posebno paziti na troškove koji nisu nužni. Velik dio našeg proračuna odnosi se na finansijska sredstva nužna za opremanje i modernizaciju, a potpisani ugovori jesu obveza

stva, državni vrh, ali i građani u cjelini. Nadam se da dijelimo zadovoljstvo pomacima koji su učinjeni.

Na početku mandata najavili ste da će MORH u cijelokupnom poslovanju biti još transparentniji i otvoreniji prema javnosti. Jeste li zadovoljni postignutim na tom području?

Na tom području čovjek nikada ne može do kraja biti zadovoljan. Uvijek ću reći i sebi i drugima da se može još više i bolje. Zadovoljan sam pomakom koji smo napravili, ali ne smatram da je to i dovoljno. Da bismo bili još zadovoljniji, ponajprije treba ojačati službe odgovorne za tu zadaću, ali i osposobiti i educirati ljudi zadužene za taj posao. Naravno da komunikacija s javnošću

koju moramo ispunjavati, i to su projekti koje moramo završiti. No, od presudnog je značenja da sva finansijska sredstva što ćemo uložiti u modernizaciju i opremanje uložimo na potpuno transparentan način, pri čemu mislim na provedbu postupaka nabave, ali i da tim ulaganjima damo šansu i hrvatskom gospodarstvu. Jer bez snažnog gospodarstva nema snažne države.

Možemo li u kontekstu racionalizacije reći da Hrvatska odustaje od nabave novih borbenih zrakoplova?

Ponajprije moram reći kako kupovina borbenih zrakoplova i nije bila u planu ove godine. Prošle godine proveli smo postupak prikupljanja informativnih ponuda, koje su podrobno analizirane. Naravno da u situaciji globalne finansijske krize nije niti moguće niti mudro ulaziti u neke velike projekte koji zahtijevaju izuzetno velika finansijska sredstva. Što se tiče procesa nabave borbenih zrakoplova za ovu godinu, nastavljamo analizirati što bi bilo najbolje za Hrvatsku te se pripremati za odluke koje bi na red mogle doći u idućem razdoblju. Sve ono što imamo u našim strateškim planovima ovisit će o finansijskim sredstvima, no ove godine ne razmišljamo o projektima koji bi finansijski uvelike opteretili državni proračun.

Na čemu će biti težište preustroja u idućem razdoblju?

Kada govorimo o cijelom sustavu, dakle o Oružanim snagama i Ministarstvu, treba reći da je velik dio preustroja već napravljen. U nekoliko prošlih godina mnogo se toga promijenilo. Ove godine trebamo završiti ustroj OSRH-a i finalizirati ustroj MORH-a. Tim ustrojem želimo definirati poslovne procese prema standardima NATO saveza, ali i u skladu s veličinom naših Oružanih snaga te izbjegći sva preklapanja koja nam se u sustavu događaju. Kada govorimo o Ministarstvu obrane, cilj nam je smanjiti broj djelatnih vojnih osoba, osim za onaj nužni dio poslova za koji su nam te osobe potrebne. Vjerojatno će biti i racionalizacije u broju ljudi, no s obzirom na tisuće onih koji su tijekom dosadašnjih preustroja našli svoju perspektivu izvan sustava, ove aktivnosti koje su pred nama ne znače da će velik broj ljudi završiti izvan sustava, niti da će biti stresova za zaposlenike u MORH-u. Svima koji neće vidjeti svoju perspektivu u Oružanim snagama ili Ministarstvu osigurali smo modele i poticajne mjere kako bi ostvarili svoju poslovnu budućnost na nekom drugom mjestu.

Prvi naraštaj dragovoljnih ročnika završio je obuku. Jesu li očekivanja od tog projekta potpuno ispunjena?

Zadovoljstvo prvim naraštajem dragovoljnih ročnika jest obostrano i to me posebno veseli. I naši su zapovjednici zadovoljni visokom motiviranošću dragovoljnih ročnika koji su završili obuku. Imao sam priliku razgovarati s nekolicinom tih mladih ljudi i oni su izrazito pohvalno govorili o završenoj obuci i uvjetima što su ih imali. Stoga danas možemo potvrditi da je taj proces uspješno završen i da možemo nastaviti dalje. Veseli me i što se javio mnogo veći broj kandidata od onoga koji možemo primiti i nadam se da će dragovoljno služenje vojnog roka mladim ljudima biti način za stjecanje bogatog iskustva koje će im olakšati svaki budući posao.

Od prošle godine Hrvatska je sudionikom dviju novih misija na Golanu i u Čadu i među zemljama je čiji se pripadnici nalaze u najviše mirovnih misija. Iskazano nam je veliko povjerenje, ali to je i odgovornost.

Kako to komentirate?

Radom i zalaganjem u misijama partnerima smo pokazali i dokazali koliko su naši vojnici i obuka kvalitetni. Točno je da sudjelujemo u mnogo misija, ali ne s velikim brojem pripadnika jer smo mala zemlja. No ono što sve partnerske zemlje posebno ističu jest kvaliteta našeg sudjelovanja, koja u svim misijama dolazi do izražaja. Mi smo jedina zemlja koja nije članica NATO saveza, a koja u pojedinim misijama obavlja zadaće što zahtijevaju vrlo visoku razinu sposobnosti i stručnosti. Upravo je to ono što svi ističu. To svjedoči i o sposobnosti i motiviranosti naših vojnika, ali i educiranosti i usvajanja novih lako ne-tradiciju u mirovnim imamo Domovin-

njihovoj obučenosti, sposobnosti brzog znanja i vještina. Mamo dugu sudjelovanja misijama, iskustvo iz skog rata,

koje je izuzetno važno za svakog našeg pripadnika. Ne tako davno pripadnici mirovnih misija bili su u Hrvatskoj i svaki naš vojnik zna koliko je vrijedno i važno biti pripadnikom mirovne misije u očima naroda među kojim se nalazite.

Na samitu NATO-a u travnju Hrvatska bi već trebala sudjelovati kao punopravna članica Saveza. Bilo bi to ostvarenje jednog od najvećih vanjskopolitičkih ciljeva i za Hrvatsku i za njezine OS. Što bi to značilo za vas kao čelnog čovjeka MORH-a?

Optimist sam i vjerujem da ćemo do samita provesti postupak ratifikacije i deponirati protokole u Washingtonu, čime ćemo i postati članicom NATO-a. Hrvatska je učinila sve potrebno da postane članicom Saveza. To članstvo izuzetno mnogo znači za Hrvatsku u cjelini jer to je jedan od dva strateški najvažnija vanjskopolitička cilja. Poziv u članstvo nije samo dokaz naših vojnih sposobnosti, jer u NATO ne ulazi jedino vojska, nego i dokaz da je Hrvatska uzna-predovala i razvila sve segmente svog društva poput drugih demokratskih, razvijenih zemalja. To je veliko priznanje za hrvatsku državu, ali i veliko priznanje svim pripadnicima Oružanih snaga i djelatnicima Ministarstva obrane. Za mene kao čelnog čovjeka ovog Ministarstva, primanje u članstvo bit će veliki događaj i izuzetna čast, no još jednom ističem veliki doprinos državnog vod-

stva, ali i konsenzus svih političkih strana-ka. Stoga vjerujem da ćemo početkom travnja ove godine svi zajedno proslaviti taj veliki događaj. ■

Želim istaknuti svoje veliko zado-voljstvo brojnim pohvalama naših vojnika koje sam čuo i od dužnosni-ka NATO saveza i od drugih ministara obrane. Ono što se tijekom tih susreta posebno ističe jest visoka obučenost, moti-viranost i profesi-onalnost hrvatskih vojnika. Upravo je to najveće bogat-stvo i snaga Hrvat-ske vojske

NEFORMALNI SASTANAK MINISTARA OBRANE

Domagoj VLAHOVIĆ, snimili Davor KIRIN i Tomislav BRANDT

CONTRIBUTING TO PEACE AND
THROUGH EURO-ATLANTIC II

Croatia, Zagreb - March 5-6 2009

U zagrebačkom hotelu Westin 5. i 6. ožujka održan je neformalni sastanak ministara obrane zemalja Jugoistočne Europe. Teme glavnog sastanka bile su: sigurnost u Jugoistočnoj Europi, proširenje broja zemalja u sklopu Američko-jadranske povelje, NATO-ova uloga u JI Europi, proširenje NATO-a te doprinos miru i stabilnosti kroz mirovne operacije i operacije rješavanja kriza

Za mir i sigurnost regije, **ALI I CIJELOG SVIJETA**

Sastanak je apsolutno uspio, dao je dodatni poticaj da zemlje u regiji nastave uzajamnu suradnju te je dodatno učvrste i pronađu nove programe suradnje, zaključio je hrvatski ministar obrane Branko Vukelić na konferenciji za medije 6. ožujka nakon završetka neformalnog sastanka ministara obrane zemalja Jugoistočne Europe pod nazivom "NATO u Jugoistočnoj Europi: doprinos miru i stabilnost kroz euroatlantske integracije".

Osim domaćina sastanka, ministra Vukelića, na završnoj medijskoj konferenciji novinarima su se također obratili albanski ministar obrane Gazmend Oketa i veleposlanik Jiri Šedivy, predstavnik NATO-a, pomoćnik glavnog tajnika za obrambenu politiku i planiranje.

U zagrebačkom hotelu Westin 5. i 6. ožujka, uz glavni sastanak, održan je i niz bilateralnih susreta ministara obrane i drugih visokih dužnosnika iz 14 zemalja (Hrvatska, SAD, Albanija,

Makedonija, BiH, Crna Gora, Grčka, Turska, Mađarska, Bugarska, Italija, Rumunjska, Slovenija, Srbija). Teme glavnog sastanka bile su: sigurnost u Jugoistočnoj Europi, proširenje broja zemalja u sklopu Američko-jadranske povelje, NATO-ova uloga u JI Europi, proširenje NATO-a te doprinos miru i stabilnosti kroz mirovne operacije i operacije rješavanja kriza.

Ministar Vukelić naglasio je da je sastanak potvrdio nužnost češćeg organiziranja takvih skupova, te dobru volju i želju svih da pridonesu što boljoj međusobnoj suradnji, miru, stabilnosti i sigurnosti regije, ali i cijelog svijeta. Sve je to lakše ostvariti uz punu potporu NATO-a i Europske unije te kroz euroatlantske integracijske procese kojima zemlje regije teže. Od konkretnih mjera, ministar je spomenuo da je potrebno dodatno ojačati bilateralnu suradnju

među zemljama regije, tako da ona bude vidljiva u više segmenata.

Albanski ministar Gazmend Oketa nazočnima se obratio i kao predsjedavajući inicijative A-5. Pohvalivši izvrsnu organizaciju sastanka, Oketa je najavio održavanje sličnog skupa, kojemu će za nekoliko mjeseci domaćin biti upravo njegova zemlja. "Ovaj sastanak je održan na pravom mjestu u pravo vrijeme", na-

Na neformalnom sastanku sudjelovali su predstavnici 14 zemalja: ministri obrane država članica A5 Američko-jadranske povelje – Branko Vukelić (Hrvatska), Gazmend Oketa (Albanijska), Zoran Konjanovski (Makedonija), Selmo Cikotić (BiH), veleposlanik SAD-a u RH Robert A. Bradtke, te zamjenik crnogorskog ministra Draško Jovanović, zatim grčki ministar obrane Vangelis Meimarakis, turski ministar Mehmet Vecdi Gönül i mađarski ministar Imre Szekeres, zamjenik bugarskog ministra Spas Pancev, državni tajnici ministarstava obrane Italije Giuseppe Cossiga, Rumunjske Viorel Oancea, Slovenije Uroš Krek, Srbije Dušan Spasojević i pomoćnik glavnog tajnika NATO-a, veleposlanik Jiri Šedivy

glasio je aludirajući na skoro pristupanje Hrvatske i Albanije NATO-u, uz opasku da je uspjeh svake pojedinačne zemlje u euroatlantskim integracijama zapravo uspjeh cijele regije.

Veleposlanik Šedivy naglasio je da s NATO-ova stajališta sastanak jasno potvrđuje predanost svih zemalja Jugoistočne Europe učvršćenju stabilnosti i sigurnosti regije, čije su zemlje od "korisnika" postale pridonositeljima svjetske sigurnosti u različitim

mirovnim operacijama diljem svijeta.

Vrata NATO-a ostaju otvorena svim zemljama koje žele biti članicama i dijele iste vrijednosti kao i članice Saveza, a Savez će i dalje biti angažiran u regiji, rekao je na kraju veleposlanik Šedivy.

Inače, na prvom dijelu sastanka uime predsjednika Vlade RH bila je i ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Jadranka Kosor. Govoreći o skočnjem proširenju NATO-a, ministrica je izrazila uvjerenje da je ono potvrda koliko je daleko cijela regija odmaknula na putu sigurnosti i općeg napretka. "Svaki napor s ciljem promicanja regionalne suradnje pridonosi boljem razumijevanju, većoj stabilnosti i boljim odnosima", naglasila je, a poslije je u izjavi za medije istaknula kako apsolutno vjeruje da će Hrvatska na sljedećem samitu Sjevernoatlantskog saveza sudjelovati kao punopravna članica.

Riječi ministra Vukelića o potrebi za što većim brojem bilateralnih kontakata bile su itekako potvrđene tijekom dvodnevoga zagrebačkog okupljanja. Naime, na marginama sastanka održan je cijeli niz bilateralnih susreta među predstvincima država, a za Hrvatsku se može reći da je bila posebno aktivna. Izdvajamo Vukelićeve susrete s izaslanstvom Grčke, koje je predvodio ministar obrane Vangelis Meimarakis, zatim državnim tajnikom talijanskog ministarstva obrane Giuseppeom Cossigom, te turskim kolegom Mehmetom Vecdijem Gönülü. Visoki državni predstavnici razmatrali su različite oblike razvoja obrambene suradnje, a bilo je govora i o suradnji na području namjenske industrije.

Također, tijekom sastanka ministar Vukelić i mađarski ministar Imre Szekeres dali su kraću izjavu za predstavnike medija. Domaćin je zahvalio Mađarskoj i ministru na svemu što su učinili za Republiku Hrvatsku kao kontakt-zemlja sa Sjevernoatlantskim savezom.

"Ulogu kontakt-zemlje Mađarska će ubuduće imati prema Crnoj Gori, ali odnos s Hrvatskom bit će još i bolji kad vaša zemlja postane punopravnom članicom", rekao je mađarski ministar i dodao: "Već petog travnja, nakon završetka samita NATO-a, nazvat ću ministra Vukelića i pozdraviti ga kao kolegu iz NATO-a."

I PREKO NAJZAHTJEVNIJEG T

Jedan od najvažnijih projekata modernizacije OSRH jest opremanje borbenim oklopnim vozilima. S provedbom tog projekta već se započelo, zajednički ga realiziraju konzorcij "Đuro Đaković" i finska tvrtka Patria, a u skladu s ugovorom riječ je o borbenim oklopnim vozilima pogonske konfiguracije 8x8. Kako su to za nas nova vozila, osim što je trebalo svelatati tehnologiju proizvodnje (s proizvodnjom se već započelo u "Đuri Đakoviću") jednako tako je bitno i obućićti pripadnike OSRH za

pravilno rukovanje i održavanje Patrijama. Obuka prvog tima instruktora za vožnju i održavanje Patrije, koji čine pripadnici Gardijske motorizirane brigade, provodi se u požeškoj vojarni. Tijekom petotjedne obuke, poručnici Krešimir Kršinić i Srećko Čakarić te vozači i mehaničari razvodnici Ivan Gregić, Danijel Bančić i Anto Dunder testirali su mogućnosti Patrije u svim, pa i najekstremnijim uvjetima te se upoznali i s najsigurnijim sastavnim dijelovima ovog modernog oklopнog vozila teškog bez

opreme 22 tone. "Vozili smo ga po blatu, kiši, snijegu, po sklizavom i makadamskom terenu, off road vožnjom, uskim cestama, kroz šumu, sveladavali razne zapreke", rekao nam je poručnik Kršinić, dipl. ing. elektrotehničke, voditelj instruktorskog tima, te istaknuo kako se vozilo u svim terenskim i vremenskim uvjetima pokazalo dobrim i izrazito stabilnim.

Iako teško, s naoružanjem može težiti maksimalno 26 tona, a njime se, ističu naši sugovornici, upravlja s lakoćom. Sta-

Obuka prvog tima instruktora za vožnju i održavanje Patrije, koji čine pripadnici Gardijske motorizirane brigade, provodi se u požeškoj vojarni. Tijekom petotjedne obuke testirane su mogućnosti Patrije u svim, pa i najekstremnijim uvjetima, a polaznici su se upoznali i s najsitnjim sastavnim dijelovima ovog modernog oklopног vozila teškog bez opreme 22 tone

ERENA S LAKOĆOM

bilno je, ima odličan sustav prijenosa, mjenjač je automatski, a ABS vožnju po cesti čini mnogo sigurnijom.

"Patria se ponaša kao malo vozilo. Kad ga vozite, nemate osjećaj da je teško više od 20 tona", napomenuo je razvodnik Gregić, koji je bio i na obuci u Finskoj. Njegova je procjena itekako relevantna s obzirom na to da je tijekom svoga petnaestogodišnjeg staža u Oružanim snagama vozio i održavao i tenkove i druga oklopna vozila. Da je

u tom vozilu doista ugodno uvjerili smo se i sami tijekom boravka u Požegi. U vozilu gotovo da i nema buke i, dok se vozite i ne osjećate koliko je teren kojim prolazite zahtjevan. Iako smo tijekom vožnje rutu kojom smo prolazili pratili na zaslonu, tek kad smo izišli iz vozila vidjeli smo koliko je teren koji je Patria s lakoćom svladavala bio zahtjevan.

Razvodnik Gregić napominje i to da Patria nije komplikirana ni kad je riječ o održavanju. "Motor je, primjerice,

moguće izvaditi za sat vremena jer je sve na principu brzih spojki." Poručnik Kršinić dodaje da je "samo vozilo cijeli sklop napredne elektronike". Cijeli sustav je modularan, a oklopna zaštita slojevita. "Sastavljeni smo i rastavljeni oklop, vadili motor... tako da u cijelosti budemo upoznati i s najsitnjim detaljima."

"Srce" Patrije, kako je rekao poručnik Čakarić, čini dizelski motor s izravnim ubrizgavanjem, opremljen turbopunjačem i interkulerom švedskog proizvođača Scania. Spomenimo i to da je Patria opremljena naprednim sustavom za gašenje požara, koji može u jednoj desetini sekunde ugasiti bilo kakav eksplozivni požar ili požar zapaljivih materijala, a ima i NBK sustav koji filtrira sav zrak što ulazi u vozilo, koje je inače hermetički zatvoreno. To su samo neke od brojnih prednosti ovoga borbenog oklopног vozila, koje će se moći upotrebljavati u svim aktivnostima naših Oružanih snaga.

Vozilo je dugo 8 m, široko 2,80 m, a visoko 2,60 m. Širina traga kotača mu je 2,40 m, a može svladavati vodene zapreke do 1,5 metra dubine i rovove 2 m širine ako je tvrda stijena, te zapreke do 70 cm visine. Maksimalna brzina je 100 km/h, a s punim spremnikom goriva vozilo može prijeći 800 km. Uz tri stalna člana posade, u Patriju stane još sedam vojnika

Inače, obuku provode inženjeri iz finske Patrije i "Đure Đakovića" na jednom od vozila koje je stiglo iz Finske. I naša i finska strana zadovoljne su instruktorskim timom, koji, ističe Miroslav Čorni iz "Đure Đakovića", imaju dobro predznanje i visoko su motivirani da na najbolji način iskoriste prednosti i mogućnosti nove tehnologije. Po završetku obuke polaznici će dobiti certifikat instruktora za održavanje i vožnju, te će biti osposobljeni za obuku cijele posade Patrije - zapovjednika, ciljača i vozača. ■

Sudjelovanje u misiji ISAF njihova je redovita aktivnost, a upravo glavnina snaga, i to više od 150 pri-padnika 13. HRVCON-a, dolazi iz sastava GOMBR-a. Iako pripadnici brigade imaju bogato iskustvo iz misija - neki su tamo išli i više puta - zapovjednik GOMBR-a napominje kako svoje vojnike uvijek upozorava da im posao koji obavljaju ne smije postati rutina

VELIKI ANGAŽMAN U MEĐUNARODNIM AKCIJAMA

KTIVNOSTIMA

Gardijska oklopno-mehanizirana brigada (GOMBR) jedna je od glavnih sastavnica Hrvatske kopnene vojske. Njezine postrojbe razmještene su na području osam županija, a zapovjedništvo je smješteno u vojarni "Bosut" u Vinkovcima. Glavnu snagu GOMBR-a čine pripadnici legendarnih, u Domovinskom ratu dokazanih Sokolova, Puma i Kuna. Popunjenošć brigade je visokih 90%, a i modernizacija se provodi dinamikom predviđenom Dugoročnim planom razvoja OSRH-a. Od svog ustrojavanja Gardijska oklopno-mehanizirana brigada, koja će 20. ožujka obilježiti obljetnicu, ostvarila je hvalevrijedne rezultate, o čemu nam je, kao i o planovima budućih aktivnosti, više rekao njezin zapovjednik brigadir Mladen Mikolčević. Zadovoljan je radom postrojbe čiji je čelni čovjek te ističe kako su posebno prošle godine svi standardi brigade podignuti na znatno višu razinu, a ova će godina "biti točka na i kad je riječ o podizanju sposobnosti i pojedinaca u postrojbi GOMBR".

GOMBR je prošao dva velika preustroja, i to 2003. i 2007. godine, tijekom kojih se, ističe brigadir Mikolčević, vodilo računa doslovce o svakom vojniku. "Uložili smo maksimalne napore da sve koji su ispunjavali tražene uvjete, a teritorijalno gravitirali područjima što ih pokriva GOMBR iz područja kamo su morali otići tijekom preustroja 2003. godine, kad su se spajale dvije brojčano najjače gardijske brigade, Kune i Sokolovi, vratimo u sastav novoustvorene brigade. Radilo se o gotovo 1200 vojnika, dočasnika i časnika, koji su bili na različitim položajima u sastavu ostalih brigada razmještenih diljem Hrvatske. To je bio velik i zahtjevan posao, koji smo, pokazalo se, dobro odradili." Prije preuzimanja sadašnje dužnosti, brigadir Mikolčević bio je na dužnosti zamje-

Dva glavna obučna događanja na kojima će ove godine pokazati dostignute sposobnosti jesu vojne vježbe Udar i Grom

nika zapovjednika Četvrtog korpusa. Na naše pitanje kakvim ocjenjuje ovakav ustroj HKoV-a, odnosno ukidanje korpusa i formiranje samo dviju brigada, odgovara da se iz njegove perspektive "ovakav ustroj Kopnene vojske s dvije brigade pokazao vrlo dobrim. Brži je protok informacija i cirkulacija dokumenata, a time se

Pripadnici Gardijske oklopno-mehanizirane brigade prvi su sudjelovali u misiji UNDOF, gdje su na području Golanske visoravni nadzirali primirje između Izraela i Sirije

Zapovjednik GOMBR-a, brigadir Mladen Mikolčević

Od 13 partnerskih ciljeva HKoV-a, GOMBR sudjeluje u osam, te ima bogatu i nadasve dobru civilno-vojnu suradnju bilo da je riječ o sudjelovanju pripadnika brigade u protupožarnoj sezoni ili provođenju graditeljsko-inženjerijskih radova, i to na području cijele Republike Hrvatske

i određeni projekti mogu brže realizirati. Korpuši su u jednom razdoblju stvaranja Hrvatske vojske bili nužni, no s vremenom su postali svojevrsno opterećenje.“

Osnovna zadaća GOMBR-a jest obrana suvereniteta i teritorija RH, a osim toga najvažnija zadaća im je sudjelovanje u međunarodnim misijama pod okriljem NATO-a i UN-a. Tako su upravo pripadnici Gardijske oklopno-mehanizirane brigade prvi sudjelovali u misiji UNDOF, gdje su na području Golanske visoravni nadzirali primirje između Izraela i Sirije. „Hrvatski vojnici u svim misijama u kojima sudjeluju ostave dobar dojam te steknu simpatije i dobiju potporu lokalnog stanovništva. Tako je i s misijom UNDOF“, rekao je Mikolčević, koji je i sam posjetio „svoje“ vojnike na Golanskoj visoravni, te istaknuo kako OS ovog trenutka ima spremne snage mnogo većeg kapaciteta nego što ga dajemo u toj UN misiji. Sudjelovanje u misiji ISAF njihova je redovita aktivnost, a upravo glavnina snaga, i to više od 150 pripadnika 13. HRVCON-u, dolazi iz sastava GOMBR-a. Iako pripadnici brigade imaju bogato iskustvo iz misija - neki su išli tamo i više puta - zapovjednik GOMBR-a napominje kako svoje vojnike uvijek upozorava da im posao koji obavljaju ne smije postati rutina. „Iskustvo koje steknu važno je. Pridonosi kvalitetnijem odradivanju zadaća, ali mesta opuštanju nema.“

Veliki iskorak i napredak u obuci

Upravo zbog tako velikog angažmana u međunarodnim aktivnostima, jedna od težišnih zadaća prošle godine bila je osigurati što bolje uvjete za pripreme i obuku vojnika. Brigadir Mikolčević ističe kako se na razini cijele Kopnene vojske prošle godine napravio veliki iskorak i napredak, i to u svim elementima. „Tijekom prošle godine napravljen je takav iskorak kakav sigurno nije napravljen u zadnjih deset godina“, napominje. Dosta se uložilo u opremu i naoružanje vojnika, opremanje vojnih poligona, a promijenjen je i način rada, „potpuno se promijenila filozofija obuke“. Posebno dobrom brigadir je ocijenio zajedničku združenu obuku kontingenta koji se upućuje u misiju. „Sve sastavnice kontingenta na jednom su mjestu, zapovjednici sve prosuđuju i vide je li stanje na terenu onakvo kakvo se prikazuje u izvješćima. Nema fingi-

ranja“, objašnjava Mikolčević, koji je tijekom pripreme 13. redovite rotacije za misiju ISAF uveo još jednu novost. Ustrojio je namjensku organizaciju pripreme kontingenta, kojom je zapovjedao zapovjednik jedne od sastavnica kontingenta, te nadzirao provođenje obuke.

Zadovoljan je i kad je riječ o modernizaciji brigade. Tehnički je dobro opremljena, borbena spremnost podignuta je na mnogo višu razinu, podignuta je razina ispravnosti i kvalitete borbene tehnike, obnovljen je vozni park, a modernizirat će se i tenkovi M-84 i borbena vozila pješaštva. „Iako uvijek želimo bolje i više, ja sam vrlo zadovoljan. Općenito govoreći, danas imamo kvalitetu.“

Brigada ima i dobru međunarodnu suradnju, a najaktivnije surađuje sa SAD-om. „Naše Oružane snage otvorene su za suradnje na svim razinama za koje imamo sposobnosti. Gdje god smo bili i s kim god smo surađivali, dobivali smo pozitivne signale, a mislim da ćemo ulaskom u NATO pokazati koliko doista vrijedimo.“

Aktivnosti brigade su goleme. Tako je, primjerice, samo prošle godine GOMBR proveo 107 različitih obučnih događanja, gađanja iz osobnog i skupnog naoružanja na više od 120 različitih rednih brojeva, pripadnici brigade sudjelovali su na više od 20 aktivnosti vezanih uz školovanje i razne oblike obuke u više od deset zemalja. Od 13 partnerskih ciljeva HKoV-a, GOMBR sudjeluje u osam, te ima bogatu i nadasve dobru civilno-vojnu suradnju bilo da je riječ o sudjelovanju pripadnika brigade u protupožarnoj sezoni ili provođenju graditeljsko-inženjerijskih radova, i to na području cijele Republike Hrvatske. Pripadnici brigade sudjelovali su na vojnim vježbama i u zemlji i u inozemstvu, a dva glavna obučna događanja na kojima će ove godine pokazati dostignute sposobnosti jesu vojne vježbe Udar i Grom.

Sve spomenute aktivnosti, ali i mnoge druge, provode njezine postrojbe, i to mehanizirane bojne Sokolovi i Pume, tenkovska bojna Kune, oklopna, inženjerijska i topničko-raketna i PZO bojna, te izvidnička, logistička, zapovjedna satnija i satnija veze. O svima njima više ćemo pisati u ovom serijalu, u kojem nam je najmjera predstaviti postrojbe Gardijske oklopno-mehanizirane brigade, ljudi koji su najzaslužniji za kvalitetan rad ove iznimno važne sastavnice OSRH-a te zadaće i aktivnosti što ih u budućnosti očekuju. ■

11. PRVENSTVO OSRH-a U ZIMSKIM SPORTOVIMA

Marija ALVIR, snimio Hrvoje ČOP/ Patriot Promidžba

Jedanaesto prvenstvo OSRH-a u tri skijaške discipline održano je od 2. do 6. veljače, a za organizaciju i provedbu bila je zadužena Bojna za specijalna djelovanja GSOS-a, čiji su pripadnici bili najbrojniji te na kraju i najtrofejniji

Pripadnici BSD-a najbrojniji i najtrofejniji

Iako se čini da je zima na izmaku, u pojedinim krajevima Lijepe Naše još uvijek ima dovoljno snijega za zimske radosti, a to je i preduvjet za organiziranje vojnog natjecanja u zimskim sportovima. Jedanaesto prvenstvo OSRH-a u tri skijaške discipline održano je od 2. do 6. veljače, a za organizaciju i provedbu bila je zadužena Bojna za specijalna djelovanja GSOS-a, čiji su pripadnici bili najbrojniji te na kraju i najtrofejniji.

Natjecanje u biatlonu i skijaškom trčanju održano je na Vrbovskoj poljani iznad Mrkoplja, a veleslalom na skijalištu Platak. Uz domaćine iz BSD-a, na prvenstvu su sudjelovali pripadnici Hrvatske ratne mornarice, Zapovjedništva za potporu, Gardijske motorizirane brigade i Gardijske oklopno-mehanizirane brigade te Vojnoobavještajne bojne i Pukovnije veze, a u veleslalomu izvan konkurenциje natjecali su se i predstavnici Vojnodiplomatskog zbora u RH.

Tako su zajedno sa 75 natjecatelja iz OSRH-a na prvenstvu sudjelovali i vojni izaslanici Danske, Francuske i Poljske (tim su redoslijedom i stigli do cilja), a na svečanosti zatvaranja prvenstva bio je i kineski vojni izaslanik.

Uime načelnika Glavnog stožera OSRH-a natjecatelje je pozdravio zapovjednik BSD-a brigadir Nikola Županić, zahvalio svim sudionicima prvenstva i čestitao najboljima. U ukupnom plasmanu najbolji su bili pripadnici BSD-a, drugoplasirani su djelatnici Zzp-a, a ukupno treće mjesto osvojili su predstavnici HRM-a. Najbolje momčadi u biatlonu te pojedinci u skijaškom trčanju i veleslalomu nagrađeni su medaljama i peharima, a skijaškim klubovima Mrkopalj i Goran iz Delnice uručene su zahvalnice za pomoć u realizaciji natjecanja. Uz borbu za što bolji plasman i jačanje sportskog duha, i ovo je natjecanje proteklo u ugodnom druženju uz obećanje da će snage odmjeriti i dogodine. ■

NAJUSPJEŠNIJI NATJECATELJI I MOMČADI

BIATLON – momčadski

1. mjesto: BSD tim 1
prč Jandre Turalija
nrr Dragan Naglić
nrr Alenko Bolkovac
vj Vedran Volf
2. mjesto: BSD tim 2
prč Ilija Jakovljević
sk Damir Kubinčan
sk Marko Mikolić
vj Dejan Matica
3. mjesto: BSD tim 5
prč Damir Miljković
ds Mario Medić
sk Robert Petrač
vj Marko Dekanić

SKIJAŠKO TRČANJE

1. nrr Dragan Naglić
2. nrr Alenko Bolkovac
3. prč Jandre Turalija

VELESLALOM

1. prč Jandre Turalija
2. čn Alen Janeš
3. bjn Željko Kanjer

EXCALIBUR ZA BRITANCE

Samovozni topnički sustav britanske vojske AS90 kalibra 155 mm počeo je krajem prošle godine na vojnom topničkom poligonu Yuma u SAD-u testirati ispaljivanje naprednih projektila XM982 Excalibur. Tvrta BAE Systems, proizvođač sustava AS90, načinila je potrebne prilagodbe da se Excalibur može ispaliti iz AS90 i ostvariti puni potencijal u pogledu dometa i preciznosti. To se ponajprije odnosi na uporabu odgovarajućih barutnih punjenja, kon-

kretno - rabljeno je modularno američko punjenje M231/232 MACS - te na uporabu odgovarajuće elektronike za programiranje projektila.

Testiranje Excalibura samo je dio aktivnosti koje provodi britanska vojska u procesu modernizacije sustava AS90. Sustav je dosad moderniziran instaliranjem novog radiouređaja Bowman te taktičkog računala koje može obavljati i balističke izračune.

M. PETROVIĆ

Foto: BAE Systems

ZAPOČINJE PROIZVODNJA PROJEKTILA BULAVA

Zamjenik ruskog premijera Sergej Ivanov objavio je da će serijska proizvodnja novog ruskog balističkog projektila Bulava 30 (NATO oznake SS-NX-30) namijenjenih ponajprije lansiranju s podmorničkih kapaciteta, započeti tijekom 2009., nakon uspješnog ispitivanja paljbe s podmornica klase Typhoon naoružanih balističkim projektilima Dmitrij Donski, provedenog potkraj studenog 2008. Projektili Bulava 30 imaju mogućnost nošenja šest ili više nuklearnih bojnih glava, svaka programirana za gađanje posebnog cilja. Pokretani su krutim gorivom, a pretpostavlja se da im je maksimalni domet 8300 km. Vjeratnost pogotka mete je unutar polumjera 250-300 m. Izvorno su projektili Bulava 30 projektirani za namjenu na novim ruskim strateškim podmornicama klase Borei (Type 955), čija bi prva podmornica u klasi, Juri Dolgoruki trebala ući u operativnu uporabu mornarice Ruske Federacije tijekom 2010.

M. PTIĆ GRŽELJ

UAE NABAVLJA DASH-8 Q300

Na jednom od najvažnijih sajmova vojne tehnike IDEX 2009, održanom tijekom veljače u Abu Dhabiju, domaćin Ujedinjeni Arapski Emirati sklopili su ugovor za kupnju dva aviona za nadzor mora iz zraka. Riječ je o avionima Bombardier Dash-8 Q300 koji će biti posebno poboljšani na tzv. standard Q300MP (Maritime Patrol). Za iznos od oko 290 milijuna američkih dolara, na koliko se procjenjuje vrijednost sklopljenog ugovora, Ujedinjenim Arapskim Emiratima će uz nove avione biti isporučena prateće tehnička oprema za opsluživanje i održavanje aviona, tehnička

dokumentacija, određena količina potrošnog materijala i zamjenskih dijelova, te obuka za tehnički i letački sastav. Uz kanadski Bombardier u posao će biti uključeni i francuski Thales, zadužen za isporuku senzorske opreme, talijanski Elettronica S.p.a., zadužen za isporuku elektroničkih protumjera, njemački Rohde & Schwarz, zadužen za isporuku telekomunikacijske opreme, britanski Honeywell, švedski Saab, zadužen za isporuku Saab Avitronics, te američki FLIR Systems Inc. zadužen za isporuku senzorskih turela.

I. SKENDEROVIC

NOVA KUPOLA ZA WARRIOR

Britanska tvrtka BAE Systems okončala je testove o učinkovitosti i sigurnosti uporabe nove kupole MTIP 2, opremljene novim topom CTA kalibra 40 mm. Riječ je o novoj kupoli s ljudskom posadom kojom se u sklopu modernizacije opremaju britanska borbena vozila pješaštva Warrior. Završna su testiranja nove kupole provedena na poligonu Kirkcudbright u Škotskoj, a ispaljeno je 90 granata ka-

libra 40 mm i 600 metaka kalibra 7,62 mm. Inače, CTA je novi top, revolucionaran po uporabi tzv. teleskopskog streljiva kod kojega je projektil postavljen u čahuru, čime se smanjuje volumen streljiva za 30%. U konačnici, to znači da je CTA streljivo kalibra 40 mm dimenzijsama slično streljivu od 30 mm, a top je po dimenzijsama sličan topu kalibra 30 mm.

M. PETROVIĆ

Foto: BAE Systems

17

POLETIO DRUGI JSF BF-02

S Lockheed Martinovog uzletišta u Fort Worthu, u saveznoj državi Teksas, 25. veljače na prvi probni let poletio je drugi preprodudički prototip višenamjenskog borbenog aviona F-35 Lightning II (Joint Strike Fighter - JSF) koji nosi oznaku BF-02. Riječ je o prototipu inačice JSF-a s mogućnošću okomitog polijetanja i slijetanja, odnosno o prototipu F-35B STOVL (Short Take Off and Vertical Landing), koji je proizведен 17. kolovoza 2008. Tijekom probnog leta ispitana je temeljna upravljivost aviona, funkcioniranje niza podsustava te funkcioniranje instrumentacije u pilotskoj kabini. U sljedećim mjesecima bit će

nastavljena letna ispitivanja na različitim visinama i pri različitim brzinama, ispitivanje dopune goriva u zraku te osnovno isprobavanje funkcionalnosti oružnih sustava.

Prva STOVL inačica F-35 Lightning II koja nosi oznaku BF-01, i koja je prvi put poletjela 11. lipnja 2008., zajedno je s preprodudičkim prototipom F-35A AA-01 dosad obavila 84 probna leta. Lockheed Martin za ovu godinu najavljuje prvo okomito slijetanje F-35V BF-01, prvi probni let inačice F-35C te isporuku prvog trenažnog primjerka F-35 Američkom ratnom zrakoplovstvu (USAF). Prema očekivanju Lockheed

Martina tri inačice F-35 Lightning II, zajedničkog dizajna, trebale bi u sljedećem razdoblju u zrakoplovstvima 11 zemalja svijeta zamijeniti 13 različitih tipova borbenih aviona.

I. SKENDEROVIC

RHINO ZA KINU

Američka tvrtka Rhino Outdoor Industrial nastoji sa svojim ekstremnim terenskim vozilom Rhino RTV (Rough Terrain Vehicle - vozilo za teške terene) prodrijeti na golemo kinesko tržište. Rhino RTV namjenski je konstruirano vozilo, iznimno dobrih mogućnosti svladavanja teških terena. Zahvaljujući jednostavnoj cjevastoj konstrukciji, naprednom terenskom podvozju i spartanskim uvjetima smještaja vozača, vozilo je vrlo pokretno. Iako je dio proizvodnje namijenjen općem komercijalnom tržištu, vozilo je pogodno i za profesionalne korisnike kao što su vojska, policija, granična služba i slične vladine agencije s područja obrane i sigurnosti. Vozilo je zanimljivo i agencijama za djelovanje u kriznim situacijama jer omogućava dolazak i do najudaljenijih naselja u uvjetima oštećenih putova.

M. PETROVIC

Foto: Business Wire

USPJEŠNA ISPITIVANJA POSLJEDNJEG BRODA KLASE WASP

Posljednji desantni brod za prijevoz helikoptera (LHD 8 - Landing Helicopter Dock) klase Wasp namijenjen američkoj ratnoj mornarici, USS Makin Island uspješno je završio prvu fazu ugovornih plovnih plovidbi sredinom prosinca prošle godine. Predviđeni povratak na opremnu obalu Northrop Grummanovog Ship Systems brodogradilišta Pascagoula (Mississippi, SAD) odgođen je za jedan dan, zbog iznimno velikih programskih ispitii

vanja. Makin Island je osmi, i posljednji u klasi desantnih brodova Wasp te prvi brod u sastavu američke mornarice opremljen hibridnim elektropropulzijskim sustavom, koji se temelji na dvjema plinskim turbinama GE LM2500+, šest dizelskih generatora Fairbanks Morse te na dva Alstomova električna motora promjenjive brzine. Prije izgrađeni brodovi klase Wasp rabe parne kotlove Westinghouse.

M. PTIĆ GRŽELJ

MANJAK SREDSTAVA USPORIO DOPREMU FREGATA

Portugalska mornarica spremna je za dostavu prve od dviju ugovorenih nizozemskih fregata klase Karel Doorman (M Type), no uz kašnjenje od dva mjeseca nego što je terminskim planom bilo predviđeno. Nakon završetka jednogodišnje obuke u nizozemskoj vojnomornaričkoj bazi Den Helder, posada broda NRP Bartolomeu Dias

(izvornog imena HrMs Van Nes) već je potkraj studenog 2008. bila spremna za plovidbu prema Portugalu. No zbog učestalih javnih napada na portugalski deficit u 2008. godini i preveliku proračunsku zaduženost, odluka o naplati nizozemskih potraživanja bila je odgođena za siječanj ove godine. U međuvremenu, iz operativnog sastava nizo-

zemске flote povučena je jedna od tri preostale fregate navedene klase, koju očekuje program preinaka i prilagodbe prije dostave portugalskoj mornarici u siječnju 2010. a bit će preimenovana u NRP Dom Francisco de Almeida. Ukupna vrijednost transfera fregata procjenjuje se na 240 milijuna eura.

M. PTIĆ GRŽELJ

Maestralprom d.o.o.

Donji Prečac 9, Zagreb
Info@maestralprom.hr

Tel/Fax: 01/24 22 373
www.maestralprom.hr

RX4019
S3D016U

MAGLITE®

MagLite svjetiljke su sastavni dio vojne opreme NATO-vih vojnih snaga te svaka svjetiljka ima izgravirani serijski broj. Ove svjetiljke imaju jamstvo 10 godina, a servis im je besplatan.

Karakteristike MagLite svjetiljaka:

- kućište je izrađeno od aloksiranog aluminija
- svjetiljka nije podložna hrdanju
- vodootporna je (nije namenjena za ronjenje)
- mogućnost fokusiranja snopa svjetla

TURSKA DOPUNILA UGOVOR ZA 30 FALCONA

Potkraj veljače Turska je konačno zaključila ugovor, u vrijednosti od 2,9 milijarde američkih dolara, sa Sjedinjenim Američkim Državama oko kupnje 30 borbenih aviona F-16C/D Block 50. Ugovor uključuje opremanje turskih Falcona motorima General Electric F110-129 te Northrop Grummanovim radarima APG-68(V)9. Svi će avioni biti proizvedeni u Turskoj, u TUSAŞ Aerospace Industries, dok će tvrtka Turkish Engine Industries dobiti posao sklapanja 42 General Electricova motora.

Američka tvrtka ITT isporučit će naprednu integriranu opremu za električno ratovanje te obrambene sustave za izbacivanje IC i radarskih mamaca. Novi turski Falcons trebali bi biti isporučeni turskom ratnom zrakoplovstvu do 2013. godine

Na temelju posebnog ugovora s Lockheed Martinom, tursko ratno zrakoplovstvo namjerava modernizirati svoju postojeću flotu borbenih aviona F-16 na standard Block 50 (za iznos od oko 1,1 milijarde američkih dolara), kao prijelazno rješenje do početka isporuke i uporabe prvih borbenih aviona zadnje generacije F-35 Lightning II. To bi moglo započeti tijekom 2014. godine.

I. SKENDEROVIC

Marinko OGOREC

U II. svjetskom ratu masovno je rabljena najsuvremenija ratna tehnika, a osim do tada poznate ratne tehnike i naoružanja (koji su u ratu proizvođeni i rabljeni u goleminama), tijekom rata pojavila su se nova sredstva i projekti koji su uporabljeni s više ili manje uspjeha

Foto: US Army

PJEŠAŠTVO U II. SVJETSKOM RATU

Tijekom II. svjetskog rata pješaštvo je doživjelo svoj najveći razvoj, ustrojivši se na načelima koja su i danas aktuelna, sa svim obilježjima sувременог, glavnog roda kopnene vojske. Unatoč masovnoj uporabi oklopnih snaga, zrakoplovstva i topništva, pješaštvo je i u II. svjetskom ratu sačuvalo svoju ulogu osnovnog roda kopnene vojske, te je i dalje predstavljalo glavnu snagu svih napadnih i obrambenih aktivnosti. Međutim, tijekom rata doživjelo je izrazitu transformaciju zbog naglog usavršavanja pješačkog naoružanja, metodologije njegove uporabe i u skladu s time, promjene taktike uporabe postrojbi. Brojčano stanje postrojbi stalno se smanjivalo, a vatrema sposobnost povećavala, što je omogućavalo njihovu učinkovitost cijelo vrijeme rata i izvršavanje svih

zadaća u suradnji s ostalim rodovima vojske. Jedino je pješaštvo moglo задржati oslobođeno područje (naravno, uz odgovarajuću potporu zrakoplovstva, topništva i oklopnih snaga), a na brdskom i planinskom zemljištu njegova važnost višestruko je bila uvećana i praktično je činila jedinim rodom vojske koji može izvoditi učinkovita borbena djelovanja u takvim okolnostima.

U II. svjetskom ratu masovno je rabljena najsuvremenija ratna tehnika, a osim do tada poznate ratne tehnike i naoružanja (koji su u ratu proizvođeni i rabljeni u goleminama), tijekom rata pojavila su se nova sredstva i projekti koji su uporabljeni s više ili manje uspjeha. Zahvaljujući razvoju tih sredstava znatno je porasla ubojna i udarna moć postrojbi, te manevarska

sposobnost sve tri glavne grane oružanih snaga, što je utjecalo na njihovu intenzivniju integraciju radi postizanja općih ciljeva strateških razmjera. Rat je u cijelini bio dinamičan (tzv. manevarski rat), brzih pokreta velikih masa oružanih snaga, koje su izvodile borbena djelovanja po svakom vremenu i na svakom zemljištu.

Do početka rata glavno naoružanje pješačkih postrojbi u većini oružanih snaga činile su klasične puške repetirke razvijene u I. svjetskom ratu i strojnica, čiju su važnost osobito dobro procijenili njemački vojni stručnjaci, koji su ih tehnički usavršili u razmjeru lako, pouzdano i učinkovito naoružanje, pogodno za uporabu u taktici Blitzkriega. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

Kvalitetnije termovizjske mogućnosti (II.dio)

Slično kao kod Francuske i Njemačke,

izraelska tvrtka SemiConductor Devices (SCD) koja razvija i proizvodi IC detektore, u zajedničkom je vlasništvu dvaju glavnih proizvođača gotovih rješenja (OEM): Rafael Advanced Defence Systems i Elbit Systems. SCD isporučuje IC detektore za izraelske proizvode te dio izvozi.

Glasnogovornik tvrtke Elbit tvrdi da je razvoj Bird UCM niza (rabi se 8-12 mikrometara vanadij oksid - VOx) završen te ga SCD masovno proizvodi. Početna inačica, Bird 384, razlučivosti 384x256 (s mogućnosti prijelaza na 320x256) već se ugrađuje u neke nove proizvode i sustave.

Jedna od primjena je sadržana u modelu Lily, obitelji laganih termovizijskih ciljnika (TWS), dostupnih od veljače 2008. od tvrtke Elbit Systems Electro-Optics (Elop). Lily-S i Lily-M su sustavi za kratki i srednji domet, dok Lily-L ima hlađeni detektor dometa 1,5 km i

rabi se za snajpere. Jedna od prednosti obitelji Lily jest i njihova malena težina: 1 kg za Lily-S te 2 kg za Lily-L, u što je uračunata i težina punjive baterije. Lily omogućuje vojniku lakše određivanje između lažnih i pravih ciljeva unutar dima, magle, potpunog mraka, kamuflaže i uobičajenog meteža na bojištu.

Zadnja inačica nehladenog detektora Bird dostupna je u razlučivosti 640x480 s razmakom elemenata od 25 mikrometara. Ovakva razlučivost omogućuje veću osjetljivost (bolju kvalitetu slike) unatoč manjoj fizičkoj veličini. Glavne aplikacije uključuju naočale, daljinski upravljanje oružne stanice, senzore bez održavanja i malene bespilotne letjelice.

Tvrta Elop je također prisutna i u tehnologiji hlađenja (u srednjovalno IC i dugovalno IC područje) radeći na Gen 2 linearnom polju, integriranom vremenskom kašnjenju (TDI), te na dvodimenzionalnim FPA-ima. Tvrta će kupcima ponuditi dvije nove inačice svojih ručnih termalnih kamera Coral - Coral-CR i Coral-Z, a koje imaju detektor baziran na

InSb (Indij-Antimon), a rade u području 3-5 mikrometara, razlučivosti 320x256, hlađen Stirling hladnjakom sa zatvorenim ciklusom. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

U nastavku donosimo pregled proizvođača termovizijske opreme iz Izraela, Italije, Nizozemske, Španjolske, Švedske i Velike Britanije

Operacije u Afganistanu i Iraku povećale su potrebu za lakisim borbenim naoružanjem koje vojnik može nositi u pješačkim ophodnjama i upotrebljavati za svladavanje protivnika u zgradama i improviziranim bunkerima

LAKO ORUŽJE ZA POTPORU

Protuoklopno oružje Saab Bofors Dynamicsa, 84 mm AT4, poznatiji pod vojnom oznakom M136, standardno je lako borbeno naoružanje američke kopnene vojske i marinaca. Kompanija je u svibnju 2008. završila s isporukom 3500 komada M136 američkim marinama. Ugovor vrijedan sedam milijuna dolara potpisana je godinu dana prije, ali uz daljnje dorade i održavanje dostići će vrijednost i do 40 milijuna dolara.

Radi daljnog razvoja sredstava za borbu u urbanom okružju, švedska je kompanija za ratovanje u skućenim prostorima razvila AT4 CS (*Confined Spaces*) te AT4 CS HP (*Confined Spaces High Penetration*) koji probijaju oklope debljine 500 mm. AT4 CS HP kupile su

oružane snage Velike Britanije, Danske, Francuske i SAD-a. Temeljem zahtjeva Zapovjedništva specijalnih snaga SAD-a (SOCOM- Special Operation Command) dodatno je razvijeno i posebno sredstvo smanjene osjetljivosti AT4 CS Heat RS (Reduced Sensitivity).

Američka se vojska koristi posebnim sredstvima iz fonda ministarstva obrane za komparativna strana testiranja (FCT) kako bi procijenila iskoristivost posebno ojačane bojne glave za AT4 CS tijekom provođenja urbanih operacija. Vojska je najavila potencijalnu kupnju 5000 komada oružja, te završava desetomjesečno procjenjivanje cijelog programa.

Također pod financiranjem FCT-a, SOCOM financira projekt Saab Bofors

Dynamicsa: razvoj višeciljnog streljiva (MT - Multi-Target Round) za ručni raketni bacač Carl Gustaf 84 mm, koji se rabi kao višenamjenski, protuoklopnji, protupješački oružani sustav (MAAWS - Multi purpose Anti-armour Anti-personnel Weapons System).

Novo streljivo utemeljeno je na bojnoj glavi Heat 751 s posebnim dodatnim punjenjem optimiziranim za djelovanje u urbanim uvjetima. SOCOM je izračunao da nova MT bojna glava mora moći probiti cigleni zid debljine 30 cm ili debeli ojačani betonski zid od 20 cm, kako bi osigurali učinkovito "djelovanje iza zida". ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

Palubni borbeni avioni – EUROPA

Zbog njemačke okupacije tijekom II. svjetskog rata francuska zrakoplovna industrija je 1945. bila u znatnom zaostatku za američkom i britanskim. Velikim naporima do kraja pedesetih godina XX. stoljeća francuska je zrakoplovna industrija, predvođena tvrtkom Dassault, "uhvatila korak" s konkurencijom, te započela i sa značajnim izvozom. Prvi izvozni poslovi ostvareni su s avionima iz obitelji Mystere, ali pravi izvozni prodor ostvaren je lovcom Mirage III.

Iako je francuska ratna mornarica u svom sastavu imala nosače zrakoplova, a ima jedan i danas, prvi palubni jurišnik Dassault je napravio tek 1956. Bio je to Etandard IV, iz kojeg je potom razvijen mornarički Etandard IVM. Bio je to relativno skromni ulazak Dassulta i francuske zrakoplovne industrije u to zahtjevno područje.

Potkraj šezdesetih godina XX. stoljeća očekivalo se da će mornarički jurišnik Etandard biti zamijenjen posebnom inačicom Jaguara,

označenom kao Jaguar M, koja je trebala imati stajni trap prilagođen uporabi na nosačima zrakoplova, kuku za kočenje i opremu i naoružanje u skladu sa zadaćama mornaričkog jurišnika. Jedan Jaguar M je i dovršen te ispitana na francuskim nosačima zrakoplova, ali nikada nije ušao u serijsku proizvodnju jer ga je francusko mornaričko zrakoplovstvo (Aeronavale) odbacilo zbog političkih i finansijskih razloga. Zbog toga je bilo potrebno hitno pronaći odgovarajuću zamjenu. Kad su iz sličnih razloga odbačeni A-4 Skyhawk i A-7 Corsair, Aeronavale se odlučio za ponudu Dassaulta da razvije usavršeni Etandard. Super Etandard je dobio ojačanu konstrukciju da bi mogao letjeti većim brzinama i nositi veći teret. Ugrađen je i snažniji turbomlazni motor SNECMA Atar 8K-50 potiska 49 kN, jednostavnija inačica motora ugrađenog na Mirage F1. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

Spletom okolnosti, danas u Europi (ne računajući Rusiju) jedino francuska ratna mornarica ima klasični nosač zrakoplova i jedino ona proizvodi palubni višenamjenski borbeni avion s klasičnim polijetanjem i slijetanjem

Po svemu sudeći, američka ratna mornarica odustaje od gradnje razarača klase Zumwalt, a umjesto njih želi nove razarače klase Arleigh Burke

KRAJ ZUMWALTA? (I. DIO)

Je li program gradnje razarača klase Zumwalt došao kraju i prije nego je dovršen prvi brod? Po svemu sudeći, jest. Naime, američka ratna mornarica želi optimizirati buduće nabave ratnih brodova djelovanjima u priobalnim vodama, te zbog toga intenzivno razmatra prednosti i mane uvođenja razarača serije DDC-1000 u operativnu uporabu.

Iako je već prije bilo najava da američka ratna mornarica više nije "zagrijana" za (pre)skupe razarače klase Zumwalt, ipak su tek malobrojni bili spremni za vijest koja se proširila 31. srpnja prošle godine – da je u tijeku revizija dugoročnih planova nabave razarača. Službena izjava američke ratne mornarice nedvo-

smisleno je upućivala na želju, ili bolje reći zahtjev, da se odustane od gradnje novih razarača klase Zumwalt (DDG-1000). Umjesto na Zumwalt, novac bi se potrošio na gradnju novih razarača klase Arleigh Burke (DDG-51).

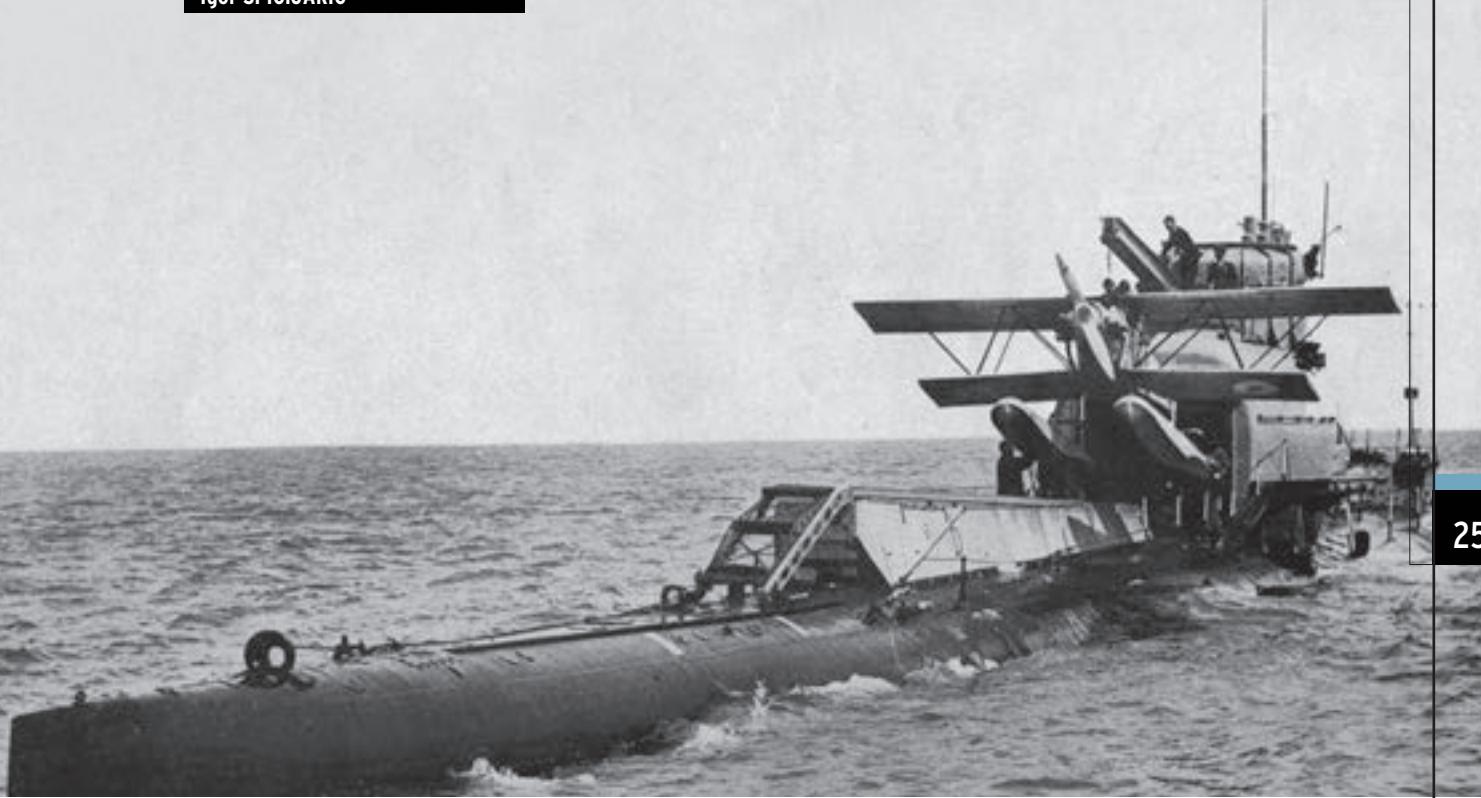
Na taj bi se način prenamijenilo čak 13 milijardi dolara, koliko je već odobreno za razvoj i kupnju razarača iz serije DDC-1000. Njihov je razvoj započeo još sredinom devedesetih godina XX. stoljeća pod oznakom DD-21. Kako su prva dva razarača klase Zumwalt već naručena u proračunskoj godini 2007. (FY07), a američka je ratna mornarica zatražila da se u FY09 odobri 2,5 milijarde dolara za gradnju trećeg, formalno se

može govoriti samo o prestanku gradnje i obustavi projekta.

Od FY85 do FY05 američka je ratna mornarica dobila čak 62 razarača klase Arleigh Burke. U međuvremenu je započeo i opsežan program njihove modernizacije (AEIGS BMD – vidi Hrvatski vojnik br. 230) kako bi se prilagodili za mogućnosti djelovanja protiv balističkih projektila. U FY05 odobrena su sredstva za gradnju još tri razarača ove klase. Tada se vjerovalo da će to biti i zadnji razarači klase Arleigh Burke, jer je proračun američke ratne mornarice već imao osigurana sredstva za gašenje programa gradnje. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

Godine pred izbijanje I. svjetskog rata bile su obilježene nastojanjima britanskog Admiraliteta da svojoj mornarici osigura podmornice koje će moći pratiti Domovinsku flotu u njezinim oceanskim operacijama. Motiv za nabavom takvih podmornica bio je dodatno pojačan glasinama i strahom da je Njemačka već razvila i uvela u službu flotne podmornice sposobne u površinskoj plovidbi ostvariti trajnu maksimalnu brzinu veću od 20 čvorova

FLOTNE PODMORNICE

U proljeće 1913. godine u sklopu napora da se izgradi flotna podmornica sposobna za površinsku brzinu od 20 čv i više, gradile su se eksperimentalne podmornice Nautilus i Swordfish, a već je bio potpisani ugovor o izgradnji klase J. Međutim, brzine koje će uspjeti postići ove podmornice neće preći 17, 18 i 19,5 čvorova. Istodobno, Admiralitet spoznaje da je prvobitni zahtjev za brzinom flotnih podmornica prenisko postavljen pa u svojim sljedećim plan-skim dokumentima taj zahtjev podiže na minimalno 24 čvorova. Nekako u isto vrijeme DCN (Director of Naval

Construction) je započeo razmatrati projekt parno-turbinski pokretane podmornice od 1700 tona deplasmana i 103 m duljine. Projekt je uključivao sustav od dvije pramčane i četiri bočne torpedne cijevi kalibra 21" (533 mm). Prema idejnog projektu ova podmornica bi imala instaliranih 10 000 KS što bi joj omogućilo postizanje površinske brzine od 24 čvora. Na jednoj od tehničkih konferencija Admiraliteta odlučeno je da se ne ide u daljnji razvoj projekta koji je ponudio DCN iz sljedećih razloga:

- gotovo trostruko povećanje deplasmana u odnosu na postojeće pod-

mornice koje su bile tadašnja okosnica podmorničarske flote (klasa E od 660 t deplasmana)

- uporaba isključivo parne propulzije za površinsku plovidbu nije bilo prikladno rješenje. Uz to čekali su se rezultati ispitivanja parno-turbinskog postrojenja ugrađenog na eksperimentalnoj podmornici Swordfish koje je je bilo 2,5 puta manje snage (samo 4000 KS),

- problemi s nadzorom podmornice u podvodnoj plovidbi. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

U proljeće 1967. godine skupina grčkih vojnih časnika preuzeila je vlast u zemlji, nastojeći spriječiti očekivani ulazak grčke ljevice u vladu nakon parlamentarnih izbora. Poslije poraza ciparskih Grka u turskoj invaziji otoka i nemira u Ateni, vojna hunta je konačno odstupila s vlasti 1974.

GRČKA 1967.

Nakon svršetka građanskog rata

1949., u kojem su komunisti poraženi, Grčka je kontinuirano imala vlade desnice. Unatoč kraju rata i dalje je bila politički duboko podijeljena. Komunistička partija je zabranjena, a veliki dio njezina članstva napustio je zemlju i otisao u izbjeglištvo.

Nakon dva desetljeća vladavine konzervativne desnice, priliku da sastavi vladu dobila je 1965. stranka centra premijera Georgiosa Papandreoua. Kad je mladi kralj Konstantin II. raspustio vladu, došlo je do ustavne krize, a ona je riješena imenovanjem privremene vlade na čelu s Ioannidesom Paraskevopoulosom i raspisivanjem novih parlamentarnih izbora. Izbori su zakazani za kraj svibnja 1967. te se očekivalo da na njima ponovo pobijede Papandreovi centristi, koji bi, međutim, zbog nedovoljnog broja mesta u parlamentu, bili prisiljeni koalirati s lijevo orijentiranom Ujedinjenom demokratskom ljevicom. Njezino su biračko tijelo uglavnom činili bivši birači Komunističke partije.

Pukovnički puč

No, nekoliko tjedana uoči zakazanih izbora, 21. travnja 1967., skupina desnih časnika grčke vojske, predvođena brigadirom Pattakosom i pukovnicima Papadopoulosom i Makarezosom, izvela je u zemlji vojni udar. Brigadir Pattakos je bio zapovjednik Oklopнog učilišta, čije se sjedište nalazilo u Ateni. To je omogućilo pučistima da brzo razmjestite tenkove na strateške pozicije u glavnom gradu i preuzmu nadzor nad svim državnim institucijama. Istodobno je na temelju prije pripremljenih lista više

mobilnih postrojbi grčke vojske počelo s uhićenjima istaknutih političara i ljevičarskih simpatizera. Uhićeno je desetak tisuća ljudi i oni su uglavnom držani na stadionu Faliron. Nekolicina ljudi bila je ubijena. Među ostalima, priveden je i načelnik glavnog stožera grčke vojske general pukovnik Spandidakis. Ironijom sudsbine, Spandidakis je baš bio štitio pučiste koji su dovedeni u vojarne blizu glavnoga grada kako bi sudjelovali u vojnom udaru kojim bi se

održavanje predstojećih izbora, a odluke donosila dekretima. Nakon početnog oklijevanja, kralj Konstantin II. pokušao je u prosincu 1967. među vojnim postrojbama na sjeveru zemlje izvesti protupuč. Iako je kralj uživao znatnu potporu u redovima ratnog zrakoplovstva i mornarice, zbog otkazivanja potpore nižih časnika kopnene vojske pokušaj kraljeva preuzimanja vlasti nije uspio. Naposljetku je kralj s obitelji napustio zemlju iako je formalno ostao na vlasti

Oklopne postrojbe na atenskim ulicama

sprječila Papandreuova pobjeda na izborima. General je tada podržao pučiste te zapovjedio da se aktivira unaprijed pripremljeni plan sprečavanja komunističkog preuzimanja vlasti u zemlji, prozvan "Prometej", čime su u vojnom udaru angažirane i vojne postrojbe koje prvo nisu sudjelovale u puču.

Zauzete su zgrade parlamenta, kraljeva rezidencija i sjedište ministarstva obrane te se već u jutarnjim satima cijela Grčka nalazila pod kontrolom pučista. U vojnog je udaru sudjelovala paravojna formacija LOK, namijenjena djelovanju u pozadini neprijatelja. Poslije otkriveni dokumenti otkrivaju i umiješanost američke obaveštajne agencije CIA-e u organizaciju puča, za što se američki predsjednik Clinton ispričao pri posjetu Grčkoj 1994.

Restauracija demokracije

U Ateni je vojna hunta osnovala novu vladu, koja je ukinula ustav i poništila

pukovnik Ioannides. Novi vojni režim je 1974. instruirao vojni udar na Cipru, kojim je zbačen predsjednik Makarios, no nakon turske vojne intervencije na otoku i grčkog poraza te krvavog gušenja demonstracija na atenskom politehničkom fakultetu (koji je središte i posljednjih demonstracija u Ateni) vojna hunta je bila prisiljena odstupiti s vlasti. Iz izbjeglištva u Francuskoj vratio se političar Konstantin Karamanlis, koji je u lipnju 1974. sastavio demokratsku vladu.

Vode puča uhićeni su već 1975. te izvedeni pred sud. Na velikom procesu održanom u zatvoru Korydallos, urotnici Papadopoulos, Pattakos, Makarezos i Ioannides osuđeni su zbog veleizdaje na smrt. Presude su poslije zamijenjene doživotnim zatvorskim kaznama, dok je pokušaj Mitsotakisove vlade 1990. da amnestira osuđenike dočekan masovnim prosvjedima, zbog čega je odluka poništena. Papadopoulos je umro u bolnici 1999., a ostali se urotnici i danas nalaze u grčkim zatvorima. Papandreouov sin Andreas, nakon povratka u Grčku, osnovao je stranku socijalističke orientacije PASOK, s kojom je pobijedio na izborima 1981. i dominirao grčkom politikom cijelo desetljeće. Grčko društvo, međutim, do danas nije pomirilo duhove prošlosti, te se i posljednji nemiri na atenskim ulicama mogu smatrati odrazom proteklih desetljeća. ■

sve do ukidanja monarhije. Naime, u lipnju 1973. vođa hunte Papadopoulos proglašio je republiku, a sam je postao predsjednik. No, već u studenom 1973. izvršen je novi vojni udar kojim je srušen Papadopoulos, a na vlast dolazi

Konačni kraj: Papadopoulos, Makarezos i Pattakos (slijeva) osuđeni su zbog veleizdaje

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM
OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

ZAPISI BORISAVA JOVIĆA

- memoarsko gradivo o suradnji JNA i srbijanskog vodstva u pripremi i provedbi agresije na Republiku Hrvatsku (IV. dio)

Oružani sukob hrvatske policije i srpskih ekstremista u Pakracu početkom ožujka 1991. poslužio je Veljku Kadijeviću da na sjednici Predsjedništva SFRJ 12. ožujka 1991. predloži radikalne mјere za rješavanje krize u Jugoslaviji. Zbog pritiska na članove Predsjedništva i dramatizacije događaja, spomenuta sjednica održana je na zapovjednom mjestu JNA. No, Predsjedništvo mu, kao vrhovno zapovjedništvo oružanih snaga, nije dalo suglasnost za provedbu mјera vojnog udara, što je u svom dnevniku detaljno opisao Borisav Jović (str. 286-295). Protiv uvođenja izvanrednog stanja presudan je bio glas predstavnika BiH u Predsjedništvu SFRJ, Srbina Bogića Bogićevića (predstavnik Slovenije Janez Drnovšek nije bio na sjednici). Kadijević je odmah nakon sjednice, uz Jovićevu suglasnost, otiašao u Moskvu na razgovor s ministrom obrane SSSR-a Jazovom i vratio se iste večeri. No, put je bio uzaludan jer se i ta država nalazila u problemima i procesu raspadanja. Prema Jovićevu zapisu, po povratku iz Moskve Kadijević je rekao da treba ići na vojni udar te smjenjivanje vlade i Predsjedništva (str. 295-296).

Sjednica Predsjedništva nastavljena je sljedeća dva dana, ovaj put u punom sastavu jer je došao i Janez Drnovšek. No, prijedlozi odluka koje je podnio "Štab Vrhovne komande o preduzimanju mera pripravnosti u oružanim snagama SFRJ i o preduzimanju mera za dovođenje narušenog sistema odbrane zemlje u Ustavom utvrđene okvire" nisu prihvaćeni. Zbog toga je na kraju sjednice Kadijević poručio da "Štab Vrhovne komande uzima sebi pravo i

obavezu da odmah, nakon ove odluke, proceni situaciju i povuče konsekvence koje iz njih proizlaze" (str. 304). Jović je potom dao ostavku da bi JNA dobila prostor za djelovanje, no ubrzo se vratio u Predsjedništvo (str. 307). Prema njegovu pisanju, sljedećeg dana, 17. ožujka, oko 19 sati Kadijević je hitno pozvao Jovića i Slobodana Miloševića da im iznese varijante djelovanja (odusimanje oružja Hrvatima, stavljanje u ustavne okvire TO Slovenije, podizanje

Sjednica Predsjedništva SFRJ, održana u Beogradu od 12. do 15. ožujka 1991., na kojoj je vojni vrh zatražio uvođenje izvanrednog stanja u zemlji, što su onemogućili predstavnici Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Makedonije i Slovenije

borbene spremnosti, slanje regruta, mobilizacija). Predložio je dvije varijante: 1. rok s ultimatumom; 2. izvršenje bez ultimatuma. Ako to ne bi uspjelo, onda se blokira vlast, uspostavlja se vojna uprava i upotrebljava sila (str. 306-310). Sve to potvrđuje Kadijevićevu spremnost na radikalne mјere.

U travnju 1991. Jović je, prema dogovoru s Miloševićem, na razgovor pozvao Kadijevića i Blagoja Adžića. Zaključak razgovora koji su tada vođeni i odluka koje su tada donesene može se sažeti rečenicom koju je Jović zapisao u svom dnevniku 5. travnja 1991. (str.

317): "U svakom slučaju, prešli smo Rubikon." Naime, zaključeno je da bi, s obzirom na to da tzv. srpski blok u Predsjedništvu SFRJ nije imao većinu, stav da vojska ne smije upotrijebiti oružje bio katastrofalan za srpski narod u Hrvatskoj. Jović i Milošević pitali su generale hoće li vojska dopustiti da hrvatska policija zauzme Knin i druge "srpske" gradove koji su sada pod srpskom vlašću, a oni su odgovorili da neće. I obvezali se da će u slučaju da ih Hrvati napadnu "stupiti u oružano dejstvo" i obavijestiti Jovića, koji će potom sazvati Predsjedništvo i samo ga obavijestiti o tome, bez traženja suglasnosti. Jović je generalima rekao da bi svako drugo postupanje bilo izdaja, a izdaja znači pad srpskog rukovodstva i JNA, s čime su se generali složili. Uz spomenuto, Jović je u svoj dnevnik, kao svojevrstan zaključak, zapisao (str. 317): "Ni od koga više ne tražimo nikakve odluke, dejstvujemo prema potrebi na zaštitu srpskog naroda, obaveštavamo Predsedništvo o događajima, pa kome se ne dopada neka ide kući. I glupo je da sede u rukovodstvu države s kojom su zaratili." Zaista, Jovićeve riječi potvrdile su spremnost srpskog vodstva i generala JNA da radi ostvarenja svoga cilja prijeđu ne samo granice ustavnog djelovanja, nego i granice ponašanja u ratu određene Ženevskim konvencijama iz 1949. godine. Događaji koji su uslijedili zorno su potvrdili da su srpsko vodstvo i JNA zaista "prešli Rubikon". ■

*U sljedećem broju zapisi iz dnevnika B. Jovića o sjednici Predsjedništva SFRJ održanoj 7. i 8. svibnja 1991. te o Kadijevićevim planovima za rješenje krize

POZDRAV DOMOVINI

VUKOVAR grad heroj

Pod ruševinama grada tog
stoji velik broj života.

Pod ruševinama grada tog
ostala su samo tijela i lijepa sjećanja.

Nad ruševinama grada tog
ožalošćena lica mole.

Nad ruševinama grada tog
ožalošćena lica plaču.

Pod ruševinama stoji velika tajna
o hrabrosti grada tog.

Tihana VUČIĆ, 4a,
OŠ "Petar Zrinski", Zagreb

Pjesma je napisana 2001. godine tijekom
obrade tema iz Domovinskog rata

Poziv na suradnju

Pozivamo čitatelje zainteresirane za objavljivanje kratkih priča i pjesama domoljubne tematike u Hrvatskom vojniku da nam ih pošalju na adresu:

Ministarstvo obrane, Služba za odnose s javnošću i informiranje, Odjel hrvatskih vojnih glasila (za rubriku Pozdrav domovini), Stančićeva 6, 10 000 Zagreb

ili na e-mail: hvojnik@mohr.hr

Izložba povodom primanja RH u NATO

U Galeriji MORH-a "Zvonimir", Bauerova 33, održat će se potkraj ožujka izložba povodom primanja RH u NATO savez. Koncept izložbe usmjeren je na misiju ISAF kao mirovnu misiju pod vodstvom NATO-a, u kojoj sudjeluju pripadnici OSRH kao ravnopravan partner. Glavni dio izložbe bit će predstavljen fotografijama i predmetima iz Afganistana.

Pozivamo naše djelatnike koji su boravili u Afganistanu da iz svoje zbirke odaberu fotografije za koje smatraju da najbolje prikazuju Afganistan, zemlju i ljude, te misiju naših vojnika u toj dalekoj zemlji. Na izložbu se može poslati do 20 fotografija (na CD-u ili razvijenih).

Ispunjenu prijavnicu zajedno s fotografijama molimo poslati na adresu Galerije "Zvonimir", poštom, e-mailom, faksom ili osobno, do **16. ožujka 2009.**

Osoba za kontakt: Zrinka Pillauer Marić, načelnica Odjela za kulturno-društvene djelatnosti, tel. 67 926, fax 68 394, e-mail: galerija.zvonimir@mohr.hr

DUHOVNOST

Čistoća hramskoga prinosa

Kad se u svjetlu E�andelja, a i drugih spisa, promatra Isus i njegov život, obično se o Njemu govori i piše kao o blagoj osobi, sućutnoj, samilosnoj, kao o čovjeku koji ima ljubavi i razumijevanja za sve i za svakoga, koji svima želi dobro i koji najradije izbjegava sukobe. Ipak, može se u evandeljima pronaći i poneka Isusova gruba riječ, poneka svada i prepirkla s protivničkim krugovima, pa čak na prvi pogled i poneka grubost.

Ako čovjek čita današnji evandeoski odlomak bez odredenoga znanja i poznavanja židovskih običaja ondašnjega vremena, Isusov postupak može mu se činiti vrlo grub. Naime, E�andelje govori o tome kako je Isus, vidjevši da su trgovci, preprodavači i kojekakvi mešetari okupirali predvorje hrama, uzeo bić i sve ih istjerao iz hrama, isprevrtao im stolove, rasuo novac i ukorio ih zbog neprimjerenosti njihova odnosa prema svetome.

Židovski običaji su takvi da se Bogu ne može prinositi ništa nečisto. Zbog toga su svi, koji su o blagdanu Pashe dolazili u Jeruzalem posjetiti hram, trebali pristupiti na doličan način, tj. očistiti se te Bogu prinijeti najčistije žrtve, kako bi sve bilo u skladu sa strogim židovskim kulnim odredbama. Čistoća hramskoga prinosa zahtijevala je da i životinje i novac budu "čisti". U tu svrhu u predvorju hrama raznorazni trgovci i mjenjači novca postavljali su svoje štandove kako bi hodočasnici iz raznih krajeva izvan Jeruzalema pred hramom nabavili samo "čisti prinos".

No, trgovci kao trgovci. Bilo je tu svega, iskoristavanja i varanja također. Isus je to prepoznao te je reagirao kako nam je opisano. Njemu je sve to isprazno te zbog toga obezvreduje takve žrtve i navješta propast takvoga hrama. S druge pak strane, poučava o ispravnoj žrtvi i o hramu svojega tijela, koji će njegovi protivnici razoriti, ali će ga Bog podići nakon tri dana.

Ono što je Isus davno napravio možda bi se moglo i danas napraviti po mnogim svetištim, a osobito u prigodi pojedinih proštenja. Možda bi i danas Isus, jer ga "izjeda revnost za dom Gospodnji", učinio slično te današnjim licitarima i preprodavačima isprevrtao stolove. U čemu je zapravo problem? U tome što je mnogima važnija zapaljena svjeća svetom Anti negoli sam sveti Ante; što mnogi i ne uđu u hram nego se zadrže na njegovim vratima s preprodavačima u svojim "nečistim" pobožnostima; što mnogi koji prodaju ispred hrama nisu nikada ni povirili u hram, a kamoli se u njemu pomolili da bi očistili hram svoga tijela; što poneki "crkvenjaci" stavljaju svoje štandove i važniji su im prihodi sa štandova negoli duhovni prinos; što materijalno i ispred hrama postaje važnije od duhovnoga; što su se mnoga hodočašća pretvorila u vjerski turizam po jeftinoj cijeni; što se i poneki hodočasnik – turist – zaustavi pred "hramom" (trgovinom) i do pravoga hrama uopće ne dode.

Isuse, lijepo te molim, "očisti" moje misli da ne tumačim olako tvoje postupke; "očisti" sve nečisto ispred hrama i u hramu; vrati hramu njegovu pravu svetost i dostojanstvo kakvo mu pripada, kako bismo očišćeni od svojih nečistoća u hramu susreli Tebe, jedini pravi hram i žrtvu te se "klanjali Ocu u duhu i istini". I još te molim - učini to blago.

Žarko RELOTA

BIBLIOTEKA

Dražen Lalić:
Obama – strme staze do Bijele kuće,
Adamić, Rijeka, 2009.

Knjiga je pisana s namjerom da se stekne temeljit uvid u način na koji je Barack Obama postao predsjednikom Sjedinjenih Američkih Država, kako bi se dobila osnova za buduće razmišljanje o politici nove vlasti u najmoćnijoj zemlji na svijetu. Knjiga ima četiri cjeline. Prva je uvodna. U drugoj su sažeto izložene informacije o životu i političkoj karijeri Baracka Obame do 28. kolovoza 2008. godine, kada je Nacionalna konvencija Demokratske stranke prihvatiла nominaciju senatora iz Illinoisa za predsjednika SAD-a. Ta cjelina uključuje opis uzbudljivoga nadmetanja s Hillary Clinton za predsjedničku nominaciju u stranci. U trećoj, središnjoj cjelini, autor iznosi spoznaje izravno vezane za kampanju i izbore u Americi, koje je stekao za vrijeme svoga studijskog boravka u toj zemlji. U četvrtom dijelu pokušava zaključno analizirati osnovne kulturne i političke aspekte izbora prvoga Afroamerikanca za predsjednika SAD-a. Cjeline su sastavljene od poglavja od kojih se svaki tematski odnosi na staze kojima je Barack Obama – koji, za razliku od svoga prethodnika, uglavnom nije imao bogatih i moćnih članova obitelji i prijatelja da mu otvore širok put do političkoga uspjeha -morao proći, ili se probiti, kako bi ušao u Bijelu kuću. U posebnom prilogu na kraju knjige nalaze se najvažniji Obamini govorovi, među ostalim pobjedički govor u Grant parku (Chicago), održan 5. studenog 2008., kao i povijesni govor Martina Luthera Kinga u Washingtonu 28. kolovoza 1963.

Mirela MENGES

FILMOTeka

Operacija Valkira

- američki ratni
- trajanje: 121 minuta
- redatelj: Bryan Singer
- distributer: Continental film
- glume: Tom Cruise (pukovnik Stauffenberg), Kenneth Branagh (general von Tresckow), Bill Nighy (general Olbricht)

Na vrhuncu II. svjetskog rata skupina visokopozicioniranih njemačkih časnika smislila je plan atentata na Adolfa Hitlera kako bi preuzeila kontrolu nad vojskom i okončala rat. Operacija je nazvana tajnim imenom Valkira, prema kriznom planu za slučaj pobune protiv nacističke vlade. Među brojnim protivnicima Hitlerova režima, za likvidaciju diktatora odabran je pukovnik Stauffenberg. Plan je spreman, a život njegove obitelji, budućnost svijeta i sudbina milijuna ljudi stavljeni su na kocku...

Kada je prije nekoliko godina procurila vijest da će Tom Cruise utjeloviti pukovnika Stauffenberga, to je u filmskoj zajednici izazvalo podsmijeh. Tijekom produkcije film se suočio s mnogo problema i odgađanja, no ovih dana napokon je stigao u kina. Rezultat je napeti triler, u kojem je Cruise potpuno suzdržan i ne "preglumljuje". Film ostavlja pozitivan dojam. Producenti su "posudili" nekoliko njemačkih glumaca, snimali na pravim lokacijama u Njemačkoj (npr. mjesto smaknuća je autentična lokacija) i nisu zaglibili u patetici ili epopeji. Za one koje ova tema posebno zanima napominjem da je 2004. snimljen i njemački film o Valkiri (znatno lošiji od ovoga američkog), kao i to da je u Njemačkoj upravo objavljena igrana serija u dva nastavka o slavnom atentatoru Stauffenbergu. Iako gotovo svaki film ima svoju službenu internet stranicu, rijetko kad upućujem na njih. U ovom slučaju preporučujem www.valkyrie.unitedartists.com kao izvanredan primjer kako se film uspješno predstavlja.

Leon RIZMAUL

VREMEPOV

13. ožujka 1883.
Ubijen ruski car Aleksandar II.

Sredinom XIX. stoljeća Rusija je bila u teškoj krizi. Iscrpljujući Krimski rat, koji je vodila protiv saveznika Engleza i Francuza te Austrijanaca i Prusa, doveo ju je u težak međunarodni položaj. Još za vrijeme rata na prijestolje je stupio Aleksandar II., najstariji sin velikog cara Nikole I. Aleksandar II. neobična je ličnost novije ruske povijesti. Suočen s teškim problemima potpuno osiromašene zemlje, car se odlučio na velike promjene. Najvažnija reforma njegove vladavine bila je ukidanje kmetstva 1861. godine. "Bio je to najsretniji dan u mom životu!" izjavio je Aleksandar kad je 23 milijuna seljaka oslobođio feudalnog kmetstva. Naprednim reformama ojačao je zaostalo carstvo, ali u sebi nije nadvladao grubu i despotsku narav Romanova. Ni za živu glavu nije htio dopustiti političke promjene i uspostavu izabranog parlamenta. Iz kruga liberalnih nezadovoljnika izrasla je revolucionarna organizacija "Zemlja i sloboda", od koje se odvojila mala skupina terorista, koji su držali da se samo ubojstvom cara može srušiti ruski despotizam. U Petrogradu je 13. ožujka 1881. član tajne organizacije "Narodna volja" student Grinevicki bacio bombu pod carsku kočiju. Silina eksplozije smrtno je ranila Aleksandra, a poginuo je i sam atentator. Veliki ruski car "osloboditelj", kako su ga zvali, nakon što je preživio tri atentata umro je nekoliko sati poslije četvrtoga, a na mjestu ubojstva podignuta je katedrala Uskršnja. Tek se tada pokazala naivnost urotnika - teroristi su završili na vješalima, a novi vladar Aleksandar III. uspostavio je još represivniji sustav.

13. ožujka 1117. – papa prvi put posjetio Hrvatsku
(Aleksandar III. u Zadru)

14. ožujka 1883. – umro Karl Marx

15. ožujka 44. prije Krista – u Senatu ubijen Gaj Julije Cezar

16. ožujka 1926. – R. Goddard ispalio prvu raketu u svemir

19. ožujka 1970. – prvi susret čelnika SR Njemačke i DR Njemačke (Brandt – Stoph)

Leon RIZMAUL

INFOKUTAK

Izložba u Galeriji "Zvonimir"

U Galeriji MORH-a "Zvonimir", Bauerova 33, otvorena je izložba Dražena Filipovića Pegle, slikara iz Rijeke, pod nazivom "Transformiranje figuracije". Izložba se može razgledati do 26. ožujka, radnim danom od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati.

Ulaz slobadan.

Pripremio Davor PURIĆ

ČEŠKA HAUBICA

Navedena haubica izvorno je austro-ugarskog podrijetla, proizvedena u tvornici Škoda u Plzenu. Nalazila se u naoružanju više zemalja. Navedeni primjerak iz zbirke Vojnog muzeja MORH-a nosi oznaku ANSALDO 100/17. Talijanski udio čine neki rezervni dijelovi i streljivo koje su proizvodili. Haubica je bila standardno topničko naoružanje talijanske vojske, dosta korišteno u sjevernoj Africi i na Istočnoj fronti. Nalazila se i u naoružanju hrvatskih oružanih snaga pod označenjem

Tehnički podaci

Kalibar: 100 mm
Dužina: 5490 mm
Težina: u borbenom položaju 1505-1535 kg
Polje djelovanja: -7° do + 48°
Domet: 9970 m
Brzina projektila: 415 m/sek
Težina projektila: 14-16 kg ovisno o vrsti

Zbirka:

TOPNIČKO NAORUŽANJE

Naslov:

HAUBICA 100 mm,
model 1914

Mjesto izrade:

ČEŠKA

kom Haubica 10 cm OBR 14/19. Navedeni primjerak bio je u naoružanju partizanskih snaga do siječnja 1944., kada zbog jakog pritiska njemačkih snaga i dijelova Plave divizije dolazi do povlačenja 13. primorsko-goranske divizije i haubicu rastavlja u dijelove te s ostalim naoružanjem zatravljaju do konačnih borbi za oslobođenje a tada i ona sudjeluje u borbama za oslobođenje Rijeke i Hrvatskog primorja. Primjerak u muzeju razlikuje se od originala i po kotačima, koji su drveni za razliku od izvorne metalne varijante. Do 2003. godine haubica je bila izložena u sklopu vojarne "Trsat".

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)
Izvršni urednik: Mario Galić (mario.galic@mohr.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir (marija.alvir@mohr.hr), Leida Parlov (leida.parlov@mohr.hr),
Domagoj Vlahović

Lektorice: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić, Milenka Pervan Stipić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Damir Bebek, Predrag Belušić

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisk: Tiskara Zelina d.d., K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje,
p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 5400 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2009.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

web info

Kad je Brian Williams, bivši analitičar Američkog ratnog zrakoplovstva, pokrenuo 1999. site www.militaryhistoryonline.com, mislio je da će to biti mali podsetnik na Američki građanski rat. No, s vremenom je stranica nadrasla prvobitnu namjenu: bavi se svim razdobljima vojne povijesti na cijeloj Zemljinoj kugli. Namijenjena je svim entuzijastima i zainteresiranim obilježe zanimljivim člancima, koji moraju proći stroge kriterije objavljivanja, s citatima, izvorima i slično. Dostupne su i recenzije knjiga, od kojih većinu sigurno nećete naći u Hrvatskoj. Williams je osigurao i sponzore, tako da stranica ima čvrste temelje. Za suradnju je otvorena svima. Stoga, ako mislite da i sami imate materijale vrijedne za objavu i vješti ste s engleskim, samo naprijed!

D. VLAHOVIĆ

SAVRŠENA PRECIZNOST*

BERMSHOT
LASER SIGHT & TACTICAL LIGHT SYSTEMS

